

221295 - کسی که در سرزمینی زندگی می کند که میان وقت فجر (اذان صبح) و طلوع خورشید فاصله‌ی زیادی است، چگونه باید روزه بگیرد و نماز بخواند؟

سوال

اینجا در بریتانیا در مورد نماز صبح به مشکل برخوردیم، اینطور که وقت نماز [صبح] تقریباً ساعت ۱ بعد از نیمه شب وارد می شود در حالی که هنوز هوا تاریک است، در حالی که خورشید در ساعت ۴ و ۵۰ دقیقه صبح طلوع می کند، اما پرتو آن یک ساعت و نیم پیش از وقت طلوع در افق دیده می شود. آیا می توان در این وقت (ظهور پرتو خورشید) دست از خوردن و نوشدن و مبطلات روزه کشید؟ با دانستن این مساله که وقت فجر در ساعت ۱ و ۸ دقیقه است در حالی که نماز در ساعت ۴ برگزار می شود.

پاسخ مفصل

اولاً: وقتی که باید در آن از انجام مفطرات خودداری کرد، طلوع فجر صادق است، چنانکه خداوند متعال می فرماید:

﴿وَكُلُوا وَاشْرَبُوا حَتَّى يَتَبَيَّنَ لَكُمُ الْخَيْطُ الْأَبْيَضُ مِنَ الْخَيْطِ الْأَسْوَدِ مِنَ الْفَجْرِ ثُمَّ أَتُمُوا الصِّيَامَ إِلَى اللَّيْلِ﴾.
[بقره: ۱۸۷]

(و بخورید و بیاشامید تا رشته‌ی سفید بامداد از رشته‌ی سیاه [شب] بر شما نمودار شود، سپس روزه را تا شب به اتمام برسانید).

بخاری (۶۱۷) از ابن عمر - رضی الله عنهما - روایت کرده که ایشان - صلی الله علیه وسلم - فرمودند: «بلال در هنگام شب [برای بیدار شدن سحری] اذان می دهد، پس بخورید و بنوشید تا آنکه ابن ام مکتوم [برای نماز صبح] اذان دهد». وی مردی نابینا بود و اذان نمی داد تا آنکه به وی می گفتند: صبح شد، صبح شد.

در فتاوی «اللجنة الدائمة»، مجموعه‌ی نخست (۲۸۳/۱۰) آمده است:

«اصل در امساک روزه دار و افطار وی این سخن الله متعال است که: (و بخورید و بیاشامید تا رشته‌ی سفید بامداد از رشته‌ی سیاه [شب] بر شما نمودار شود، سپس روزه را تا شب به اتمام برسانید). بنابراین خوردن و نوشیدن تا طلوع فجر یعنی ریسمان سفید [سپیده دم] که خداوند آن را نشانه‌ی پایان وقت خوردن و نوشیدن قرار داده مباح است، و هر گاه فجر دوم (فجر راستین) آشکار شد خوردن و نوشیدن و دیگر مفطرات حرام

می شود، بنابراین کسی که پس از شنیدن اذان صبح . در صورتی که اذان پس از طلوع فجر دوم گفته شود . بنوشد، باید روزه را قضا کند و اگر [اذان] پیش از طلوع بود [روزه اش باطل نشده و] نیازی به قضا نیست».

بر این اساس انسان اگر در سرزمینی زندگی می کند که شب و روز [مشخص] دارد باید از طلوع فجر تا غروب خورشید دست از مفطرات بکشد، و فرقی نمی کند که شب طولانی باشد یا کوتاه، یا آنکه فاصله ی میان طلوع فجر و طلوع خورشید زیاد یا کم باشد. برای توضیح بیشتر به پاسخ سوال (106527) و (2196) مراجعه کنید.

ثانیا: تاخیر نماز صبح تا پنجاه دقیقه پیش از طلوع خورشید اشکالی ندارد زیرا وقت نماز فجر از طلوع فجر تا طلوع خورشید ادامه می یابد. رسول الله . صلی الله علیه وسلم . می فرماید: «وقت نماز صبح از طلوع فجر تا زمانی است که خورشید طلوع نکرده باشد» به روایت مسلم (۶۱۲).

والله اعلم